

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

Sect. 1. Quid sit essentialis ratio substantiæ materialis, & an eadem
omnino sit cum ratione substantiæ corporeæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

possit habere in bonum, etiam si in natura illo sit inferior. Sed hæc ad Theologos spectant. Considerando igitur intelligentias in pura natura, videtur certa assertio posita, quia qua virtute angelus mouet se ipsum potest mouere alium, cum possit etiam mouere corpus: videtur enim esse maior proportio inter ipsas intelligentias inter se, quam cum corporibus. Item mouere possunt animas separatas: ergo & alias intelligentias.

Loquimur autem de motione non solum morali, quæ est per imperium, sed etiam de illa quæ est per propriam efficientiam, & impressionem ipsius motus. Quapropter si intelligentia superior ad inferiores in natura comparetur, conclusio absolute & sine restrictione vera est, quia non potest inferior superiori resistere, at vero è contrario de inferiori circa superiorem loquendo, limitatio indiget, nimirum si superior non resistat, sed moueri se finat: nam si resistat, cum sit superioris virtutis, non poterit ab alia vinci. Et hæc sunt satis de hoc motu, de quo quid sit late tractant Theologi, & fortasse aliquid attingemus infra disputando de Vbi, & Quando.

De alia vero actione intentionali certum est, non posse veram intelligentiam immutare aliam ad formas intentionales pro suo arbitratu, & absoluta potestate: quod à fortiori probari potest ex dictis de immutatione corporalis materiæ ad formam. An vero per modum obiecti intelligibilis actus, possit saltem sui vel suorum actuum speciem imprimere, vel vna intelligentia in aliam, vel in animam separatam, res est quæ longa indiget disputatione, Theologorum propria, & à nobis aliquid supra tactum est disp. 18. sect. 5. Et ideo de intelligentiis creatis hæc dixisse sufficiat.

DISPUTATIO XXXVI.

De substantia materiali in communi.

Substantiæ consideratio, quatenus ad Metaphysicum spectare potest, in huius membri seu communis rationis contemplatione terminatur: nam inferiora omnia, quæ sub materiali substantia continentur, sunt infra Metaphysicam abstractio nem, & ideo non ad Metaphysicum, sed ad Philosophum naturalem pertinent. Imo, per se ac directe loquendo, etiam substantia materialis vt sic, cadit sub obiectum totius Philosophiæ naturalis, imo fortasse est proprium & adequatum obiectum illius scientiæ vel partis Philosophiæ, quæ in libris Physicorum continetur. Tamen, vt in disputatione proœmiali dixi, etiam est metaphysici muneris aliquid de substantia materiali secundum hanc præcisam rationem eius contemplari, tum vt perficiat & exacte declaret diuisionem substantiæ in immaterialem & materialem, quam solus Metaphysicus tradere & explicare potest: tum maxime, vt ipsam rationem quidditatis in hac substantia explicet, & fines proprios Philosophiæ considerationis præscribat, suumque obiectum illi tribuat, & principia quibus vti debet, ad propriam & specificam essentiam vniuersiustq; materialis substantiæ inueniendam.

Sunt autem tam multa à nobis dicta in superioribus de materiali substantia, vt vix aliquid dicendum superest. Dictum est enim in primis Disputatione 13. & 15. de principiis intrinsicis huius substantiæ, quæ sunt materia & forma, quoniam hæc inter causarum genera computantur: nec potuit commodè vnius rationis consideratio ab alia seiungi. Dictum deinde est disputatione 18. de vi agendi huius substantiæ, quia necessarium fuit ad plene considerandam vim & rationem causæ efficientis, & ibi consequenter tactum est (quantum Metaphysica patitur, Tom. II, Metaphys.

de modo generationis & effectiōis talis substantiæ: quia hæc sunt quasi correlatiua, & necessario connexa cum causarum consideratione. Dictum est præterea Disputatione 30. de existentia huius substantiæ, & quo modo ab eius essentia distinguatur. Ac denique dictum est de supposito eius, & de distinctione inter ipsum & naturam in materialibus substantiis in Disputatio. 34. De proprietatibus autem realibus huius substantiæ quantum ad nos etiam spectat, dicturi sumus inferius, cum de accidentibus disputabimus, vt in initio præcedentis disputationis tactum etiam est. Quocirca hic solum pauca addemus, quæ ad essentialē rationem huius substantiæ magis declarandam pertinere videntur: nimirum, in quo hæc ratio essentialis consistat, & quid ad illam conferant materia & forma, vel sigillatim vel simul sumptæ.

SECTIO I.

Quæ sit essentialis ratio substantiæ materialis, & an eadem omnino sit cum ratione substantiæ corporeæ.

Quod attinet ad quid nominis, constat substantiam materialem illam esse quæ materia & forma constat, siue forma illa materialis sit siue spiritualis, dum modo sit vera forma materiæ. Substantia vero corporea dicitur illa, quæ natura sua habet hanc corpoream molem, quæ à nobis nec concipi, nec explicari potest, nisi per hanc extensionem partium, quam experimur in substantiis sensibilibus, ratione cuius extensum locum occupat, & vna pars à suo loco alteram excludit, & vna substantia alteram. Et quia hæc extensio à quantitate provenit, vt infra videbimus, ideo substantiam corpoream vt sic per ordinem ad quantitatem definimus, dicentes esse illam substantiam, quæ est capax triplex dimensionis, siue secundum totam, id est, secundum materiam & formam ita extendi possit, siue tantum secundum materiam.

Deinde, quod ad rem spectat, probatum est in superioribus, substantiam materialem & corpoream in re idem esse, & reciproce dici. nulla est enim substantia corporea, quæ ex materia & forma non constet, neque vlla est substantia, materia & forma constans, quæ corporea & quanta non sit, saltem ratione materiæ. Non possumus autem negare, quin secundum mentis præcisionem alia sit ratio substantiæ materialis vt sic, & substantiæ corporeæ vt sic: quia stante illo conceptu, & illa definitione substantiæ materialis, nimirum, quod constet materia & forma, seu actu & potentia substantialibus realiter distinctis, adhuc dubitat intellectus an omnis huiusmodi substantia corporalis sit, ita vt hoc sit de intrinseca ratione eius: nec solum in hoc repetitur præcisio intellectus, sed etiam inuenti multi sunt, qui id negauerint. Et similiter è contrario, stante illo conceptu substantiæ corporeæ supra à nobis descripto, adhuc etiam dubitat mens, an omnis substantia talis constet materia & forma: nec defuerunt qui id negauerint. Sunt ergo illæ rationes saltem secundum mentis præcisionem distinctæ. Et hinc oritur dubitatio, quæ illarum sit essentialis substantiæ materiali: essentialis (inquam) non tantum secundum rem, sed etiam secundum nostram rationem intelligendi. Dubitari etiam potest an vna illarum rationum sit de se abstractior, & vniuersalior quam alia, saltem secundum rationem.

In qua re varii possunt excogitari dicendi modi: vnus est rationem substantiæ corporeæ ex se vniuersaliorē esse, quia non repugnat intelligi substantiam corpoream absque physica compositione partium essentialium, etiam si fortasse repugnet in re ipsa

I.
Quid nominis substantiæ materialis.

II.
Quomodo se habeant ratio substantiæ materialis & ratio substantiæ corporeæ.

III.

ipsa dari. Vel è conuerso substantiam ex materia constantem esse quid vniuersalius, quam substantiam quantam seu corpoream: quia ex vi conceptus substantiæ materialis vt sic, significatur aliquid commune & indifferens. Vtraque pars huius sententiæ eam habet probabilitatem, quā habent sententiæ asserentes posse dari substantiam, materialem & incorpoream, vel è conuerso corpoream, & non constantem ex materia, tamen à nobis nulla probabilitate defendi potest, suppositis quæ supra dicta sunt de necessaria connexionem & reciprocationem materiæ & quantitatis, & quæ etiam diximus tractando de vniuersalibus. Repugnat enim rationem aliquam conceptam ex solo modo significandi & concipiendi esse vniuersalem, si tali rationi concepta repugnet communicari pluribus cum in oppositis non repugnantia ratio vniuersalitatis consistat, vel fundetur. Ideo enim vera ratio deitatis seu Dei non potest esse vniuersalis, quantumuis communi nomine significari videatur, quia ei repugnat in multis speciebus aut indiuiduis reperiri. Sic igitur pari proportionem repugnat, vnam rationem conceptam esse vniuersaliorem alia, si repugnat alicui rei communicari vnam cui non communicetur alia, & è contrario, quia hoc est directe contra rationem maioris vniuersalitatis. Sic ergo non solum de facto illæ duæ rationes semper reperiuntur coniunctæ, sed etiam de possibili habent illam intrinsecam connexionem & reciprocationem omnino inseparabilem, non potest vna concipi vt vniuersalior alia, quamuis possit vna præcindi ab alia, quia vniuersalior conceptus non solum dicit præcisionem vnius ab alio, sed etiam aptitudinem & non repugnantiam essendi absque alio.

IV. Propter hoc igitur dici aliter potest, licet conceptus substantiæ compositæ ex materia & forma absolute non sit vniuersalior conceptu corporis, & quasi medius inter substantiam in communi & corpus: hoc enim tantum sufficienter concludit discursus factus, nihilominus tamen in hoc differre conceptum substantiæ materialis à conceptu corporis, quod substantia materialis vt sic solum dicit ipsam rationem substantiæ, quæ est in corpore, quæ quodammodo medium quoddam est inter substantiam in communi & corpus. Nam substantia in communi dicit substantiam simpliciter abstractam & indifferentem ad materialem, & immaterialem: corpus vero dicit determinate quandam substantiam vt constitutam per differentiam subalternam corporis: substantia vero vt coniuncta differentia corporis nec dicit substantiam cum totali indifferentia, nec formale illud constitutum per differentiam corporis, sed ipsam rationem genericam vt in tali specie existentem. Aliud est enim considerare animal in homine, & aliud considerare hominem vt sic, vel animal absolute. Sed licet in communi verum sit, posse rationem genericam & specificam illis omnibus modis concipi: tamen in præsentia falsum videtur, substantiam materialem vt sic, significare solam communem rationem substantiæ illa media ratione conceptam. Primo quidem, quia genus quando illo modo concipitur, non concipitur vt totum aliquod vniuersale aut actuale, sed solum vt pars materialis Metaphysica substans tali differentia, & illi actu coniuncta. Substantia autem materialis non dicit solam communem rationem substantiæ hoc modo conceptam, sed dicit quoddam totum seu actuale constitutum sub substantia in communi, per differentiam illam, scilicet materialis: vel etiam dicit totum vniuersale completens sub se omnes substantias materiales: & confuse dicens totam essentiam earum: ergo. Secundo, quia ratio generica in specie aliqua considerata non includit intrinsece aliquam differentiam essentialem, quam non includat eadem ratio generica absolute sumpta, sed connotat tantum coniunctionem ad talem differentiam: at vero substantia materia-

lis addit intrinsece differentiam essentialem supra substantiam in communi, ergo non tantum dicit communem rationem substantiæ, quatenus est in corpore. Minor probatur, quia substantia materialis intrinsece & essentialiter constituitur per differentiam materialis, & per illam etiam differt à substantia immateriali.

Obiicit aliquis, quia corpus Metaphysice componitur ex substantia & corporeo: ergo necesse est, vt substantia, quatenus est in corpore, & metaphysice componit illud, dicat aliquod compositum ex materia & forma, ergo substantia materialis nihil aliud significare potest, nisi substantiam in communi secundum esse quod habet in corpore. Prima consequentia approbatur, quia substantia in communi quatenus est in corpore, est substantia completa, quia hoc est de ratione substantiæ in communi: ergo est substantia composita, quia in corpore nulla est substantia vel ratio substantiæ completa, quæ sit simplex, id est non composita ex actu & potentia realiter distinctis: quia omnis entitas hoc modo simplex quæ est in corpore est substantia incompleta: ergo corpus ipsum etiam quatenus est substantia, vel è conuerso substantia ipsa, prout hanc communem rationem habet in corpore, habet illam compositam ex materia & forma: ergo recte dicebatur, substantiam materialem vt sic in hoc differre à substantia corporea vt sic, quod non dicit intrinsecum gradum corporeitatis, sed gradum substantiæ, prout est in corpore. Et confirmatur: nam corpus de prædicamento substantiæ, physice dicit compositum ex materia & forma substantiælibus in communi, & illam essentialiter metaphysice componitur ex substantia & corporea, quæ ratio substantiæ, nec soli materiæ conuenit, nec soli formæ, quia sunt substantiæ incompletæ, illa vero ratio dicit substantiam completam: ergo illa ratio substantiæ completæ prout est in corpore, est composita ex materia & forma: ergo hæc ratio substantiæ est quæ importatur nomine & conceptu substantiæ materialis.

Respondetur, committi quandam æquiuocationem in argumentis, transeundo ab ipsa re prout in re existit ad rem prout conceptam seu præcisam per intellectum. Nam in re concludit argumentum in substantia composita non reperiri rationem substantiæ completæ vt sic, nisi per compositionem materiæ & formæ. Quo sensu verum est, ipsam communem rationem substantiæ completæ, prout est in corpore, consergere ex substantiis incompletis materiæ & formæ. Nihilominus tamen verum est, rationem substantiæ completæ vt sic abstrahere ab huiusmodi compositione, ita vt si præcise hanc rationem substantiæ consideremus, etiam in corpore non habeat ex hac communi ratione, quod per compositionem consergat. Vnde hoc sensu negandum est, rationem substantiæ in communi includere in conceptu suo Metaphysico compositionem materiæ & formæ. Quod patet, quia ex vi huius conceptus nihil amplius intrinsece includit quam includat angelus quatenus substantia est: aliàs corpus & angelus non conuenirent vniuoce in ratione substantiæ.

Vnde ad argumentum in forma respondetur distinguendo consequens primæ consequentiæ, scilicet aut secundum rem, aut secundum præcisum conceptum: secundum rem verum est ipsam rationem substantiæ completæ quæ est in corpore, esse compositam ex materia & forma: quod bene ostendunt probationes ibi factæ. At vero secundum præcisionem nostri conceptus non est verum, rationem substantiæ completæ, etiam in corpore, includere in suo præcise conceptu compositionem materiæ & formæ: aliàs non esset similitudo vniuoce inter corpus & spiritum secundum talem rationem. Neg contra hanc partem vrgent probationes adductæ, nam aperte procedunt de re ipsa secundum se, non vero vt sic præcise concepta. Vnde de illa sic loquendo etiam conce-

concedimus talem rationem substantiæ, prout est in corpore, non esse simplicem, negamus tamen ut sic esse compositam, ratione enim præcisionis nostri intellectus abstrahit ab utroque, & solum dicit rationem entis per se compleri: quod ex se nec compositionem habet, nec simplicitatem: licet in re semper habeat alterum horum iuxta differentiam, cui adiungitur.

Quia verò negare non possumus, quin communis ille gradus metaphysicus substantiæ adiunctus tali differentie, scilicet *cet corporea*, non solum ex physica compositione in re confurgat, sed etiam concipi possit secundum id, quod in se habet, licet non ex se, sed quali ex consorcio talis differentie, idcirco addendi videtur, in gradu illo ut sic conceptu in corpore includi quidem materiam & formam, non tamen ut materia & forma sunt, sed ut substantiæ incompletæ. Possunt enim hi duo gradus in materia & forma ipsa præscindi: conueniunt enim inter se in ratione substantiæ incompletæ, distinguuntur tamen in propriis rationibus. Cum ergo substantia, prout est in corpore, solum dicat rationem substantiæ completæ coniunctam differentie corporis, etiam si intelligamus ibi non esse sine compositione materiæ & formæ, tamen in illa præcisa ratione nondum concipimus compositionem materiæ & formæ ut sic, sed ad summum, quod illa substantia coalescit ex substantiis incompletis, quæ in illa sunt. Atque ita etiam fit, ut substantia materialis non possit dicere solum illam rationem substantiæ, secundum quod est in corpore, quia substantia materialis expresse & intrinsece dicit substantiam compositam ex materia & forma ut tales sunt, quas non dicit ratio substantiæ sub illa ratione concepta, ut declaratum est.

Sed urgebit aliquis, nam saltem sequitur ex hac vltima responsione, inter substantiam in communi & substantiam materialem seu corpoream, dari conceptum medium inferiorem substantia in communi, & distinctum à substantia spirituali, & diuersum etiam à conceptu corporis, vel substantiæ materialis, quod est falsum, quia nullus talis conceptus fingi potest, qui non conuertatur cum corpore. Sequela patet, quia substantia completa confurgens ex substantiis completis realiter distinctis dicitur esse conceptus magis præcisus & abstractus, quam conceptus substantiæ materialis, & tamen in illo conceptu verè contrahitur & determinatur ratio substantiæ completæ in communi ad peculiarem modum substantiæ completæ, qui in angelis non reperitur: ergo ille erit conceptus medius.

Respondetur dupliciter dici posse aliquem conceptum magis præcisum. Vno modo, quia absolute sumptus sit vniuersalior, & hoc modo neganda est sequela, quia re vera conceptus substantiæ completæ constantis ex incompletis realiter distinctis non est vniuersalior, quam conceptus corporis aut substantiæ materialis. Alio modo dici potest conceptus magis præcisus, quia per rationes magis abstractas, vel de se magis communes concipitur & constituitur, quamuis conceptus ipse ex omnibus illis constitutus vniuersalior non sit, & hoc modo conceptus ille substantiæ completæ confurgens ex incompletis potest dici magis præcisus, quam conceptus substantiæ materialis: quia ratio substantiæ incompletæ vniuersalior est, quam ratio materiæ, & ratio compositionis ut sic ex vniuersalior est, quam sit compositio materiæ & formæ ut sic, & ideo potest dici ille conceptus magis præcisus, licet non vniuersalior, & ut propriis terminis utamur, potest dici magis præcisus in modo, non in re. Est autem considerandum, dupliciter posse concipi substantiam ut realiter compositam ex actu & potentia substantialibus. Vno modo, ut hæc sit differentia constitutiva talis substantiæ, & sic quæcunque ratione intelligatur talis substantia, ut vere & realiter composita in essentia ex vi propriæ differen-

tiæ constituentis, siue illa compositio intelligatur per habitudinem ad substantias incompletas in communi, siue ad partes substantiales in communi, siue ad materiam & formam substantialem, iam non concipitur substantia in communi, etiam prout est in corpore, sed concipitur substantia essentialiter inferior, quam substantia in communi, & essentialiter distincta à substantia spirituali, nam differentia, quæ indicatur hoc ipso, quod dicitur substantia realiter composita ex rebus distinctis, sufficit ad contrahendam rationem substantiæ, & distinguendam illam à substantia spirituali, quæ simplex est, id est, essentialiter excludens illam compositionem: quia non agimus de compositione substantiæ quoad suppositum, sed quoad naturam, nec de compositione rationis, sed rei, & ex rebus distinctis. Alio vero modo intelligi potest compositio in ratione substantiæ, non ex vi differentie constituentis, sed solum ex coniunctione ad differentiam contrahentem: quomodo non concipitur inferior directe aliquis gradus substantiæ, sed concipitur ipsamet ratio substantiæ connotando coniunctionem ad inferiorem differentiam.

XI.

Oportet enim aduertere, rationem genericam non solum ita contrahi per speciem differentiam, ut cum illa componat speciem subalternam, vel vltimam, sed etiam in se participare quodammodo illam perfectionem, & eleuari, vel deprimi ad ordinem, ad quæ talis differentia spectat. Sic genus animalis contractum per differentiam rationalis in ipso gradu sentiendi & in facultatibus eius, quendam singularem modum perfectionis participat, & genus qualitatis contractum per differentiam gratiæ eleuatur ad ordinem supernaturalem, ita ut ipsamet ratio qualitatis in tali qualitate supernaturalis effecta sit: & similiter contracta per differentias spirituales, est spiritualis & diuisibilis; contracta vero per differentias materiales habet diuisibilitatem quandam, & partium extensionem. Et ita in vniuersum ratio generica ex coniunctione ad speciem in se participat nobiliorem modum essendi, vel minus nobilem: quod provenit ex omnimoda identitate, quam in re habet differentia contrahens cum genere per illam contracto, & quia in eisdem principiis realibus fundantur, saltem secundum realem identitatem. Et propterea etiam ille modus essendi, quem genus participat ex coniunctione ad differentiam, non constituit aliam peculiarem differentiam, sed ex eadem differentia provenit, & cum ea conuertitur, & suo modo pertinet ad effectum formalem eius, propter dictam identitatem, ut probatum est. Hoc ergo posteriori modo intelligi potest, rationem substantiæ prout est in corpore, esse compositam, & includere materiam & formam, non quidem secundum speciales rationes materiæ & formæ ut sic, sed secundum gradus substantiæ, quos includunt, nam ratione illorum complent integram rationem substantiæ, quæ est in substantia corporea. Dicitur autem illa ratio substantiæ, prout est in corpore, includere prædicto modo materiam & formam: quia physice & secundum rem in his principiis fundatur, quamuis metaphysice ratio substantiæ etiam ibi concepta non dicat expresse compositionem & unionem ex pluribus substantiis incompletis, sed absolute substantiam completam. In his tamen omnibus eadem ratio est de substantia corporea ut sic, & de substantia materiali ut sic, quia in utraque ratio substantiæ potest accipi, vel tantum ut communis ratio substantiæ ibi existens, vel ut propria ratio substantiæ materialis & corporeæ, ut in specie subalterna constituta: nec magis sub vna ratione significatur nomine substantiæ materialis, quam corporeæ, vel è conuerso.

XII.

Dicendum ergo est, rationem substantiæ materialis & corporeæ essentialiter eandem esse, & in hoc consistere, quod sit substantia composita ex materia & forma. In qua descriptione substantia habet rationem generis, & reliquum ratione differentie, quæ illis verbis modico physico potius, quam metaphysico traditur. Tota vero illa essentialis differentia physica metaphysice comprehenditur per illam differentiam materialis, cum dicitur corpus esse substantiam materiale. Vnde differentia illa radicaliter fundatur in illis principiis physicis, materia scilicet & forma, quatenus ex eis consurgit una substantia completa alterius rationis & modi à substantia simplici, qui modus substantiæ vel compositionis significatur per differentiam illam materialis. Eademque significatur per alteram differentiam corporeæ, quæ similiter partim in materia, partim in forma substantiali ut sic radicaliter fundatur, nam etiam de ratione corporis est, ut sit substantia completa ex materia & forma composita. Solum videtur esse differentiam, quia differentia hæc, ut concipitur & significatur per corpus, includit habitudinem ad quantitatem, vnde substantia corporeæ definitur debet, substantia quæ est capax quantitatis, atque hinc fit, ut secundum modum concipiendi nostrum illa differentia, scilicet materialis, videatur prior, magisque essentialis quam altera, scilicet corporeæ: nam aptitudo illa ad recipiendam quantitatem, hoc ipso, quod concipitur per modum eiusdem capacitatis seu potentie receptivæ quantitatis, concipitur ut proprietates quædam seu attributum supponens essentiam, quæ est ratio illius aptitudinis, quæ non est alia, nisi compositio ex ipsa forma & materia substantialibus ut sic.

XIII.

Atque ex his ultimo intelligitur, quomodo essentialis ratio materialis substantiæ sit omnino absoluta non includens essentialiter habitudinem aliquam ad accidens, etiam ad quantitatem, quod pertinet ad absolutam perfectionem substantiæ, ut infra dicemus. Vnde licet materia & forma substantialis inter se includant essentialiter transcendentales habitudines, quibus una ad alteram mutuo ordinantur: tamen hæc habitudines & termini earum in ipsa substantia completa concluduntur: ipsa vero substantia tota non dicit essentialiter habitudinem ad formam accidentalem, quia non ad illam ordinatur per se primo, & quamvis sit capax illius, id tamen est quasi concomitanter ex absoluta perfectione suæ naturæ, non quia ad hunc finem primario instituta sit, sicut declaravimus supra tractando de materiali causa accidentium.

SECTIO II.

Virum essentia substantiæ materialis consistat in sola forma substantiali, relictam in materia.

I.
Ratio dubit.

Ratio dubitandi est, quia Aristoteles multis in locis significat solam formam esse essentiam rei materialis, nam li. i. Metaph. cap. 7. text. 51. rationem, id est, formam, dicit esse quidditatem, & substantiam rei. Necesse est (inquit) carnem, & ceterorum unumquodque rationem esse, aut nihil, nam propter hoc & caro est, & os, & cetera, non propter materiam. Et similiter libro 7. ca. 11. formam vocat, quod quid erat esse rei: & ideo significat, illam solam poni in definitione, non vero materiale partem, & fortasse ob eam causam in aliis locis utramque definitionis partem reuocat ad genus cause formalis, ut patet ex 5. Metaph. c. 2. & 2. Physic. c. 3. & 2. de Anima. c. 2.

Propter hæc & similia Aristotelis testimonia Auerroes 7. Metaphysic. comm. 21. & 34. ait, materiam non esse de quidditate substantiæ materialis, etiam si ad extrinsecam eius constitutionem pertineat, sed esse solum quali vehiculum vel sustentaculum formæ, quæ est tota quidditas materialis substantiæ. Et ante Auerroem insinuat hanc sententiam Alexander 2. Metaph. textu 12. & Themist. 3. de anim. textu nono, & 38. postea vero illam secuti sunt Iandunus 7. Metaph. questione 12. Niphus disputatione 13. & sub probabilitate eam defendit Soncinus solvens argumenta in oppositum eodem libro septimo, questione 26. Et potest probari primo, quia unaquæque res per suam entitatem est talis, & per eandem distinguitur ab aliis: sed substantiæ materialis non distinguuntur inter se per materiam: nam cum inter se specie differant, in materia non differunt: ergo materia non pertinet ad earum quidditatem. Et confirmatur, nam essentia hominis & equi specie differunt quoad physicam naturam & essentiam, sed non differunt nisi in formis: ergo in solis formis consistit eorum essentia, nam materia eadem est in utroque. Secundo, quia si materia est de essentia: ergo pars materiæ erit pars essentiæ: ergo pars integralis, verbi gratia, manus vel caput erit pars essentialis, quia est pars quædam essentiæ. Consequens autem est falsum quia alius homo mutilus non haberet totam hominis essentiam, & consequenter non esset homo. Tertio, quia si materia in communi esset de essentia substantiæ materialis: ergo in specie de essentia talis substantiæ esset talis materia, & in individuo de essentia talis individui esset hæc individua materia: hoc autem est falsum, quia variata tota materia per continuam nutritionem semper manet idem numero homo. Et in resurrectione, quamvis animæ non detur idem numero corpus, quod antea habuit, sed ex alia materia confectum, erit idem numero homo, qui antea fuerat.

Veritas sententia.

Contraria nihilominus sententia, nimirum, materiam esse de essentia materialis substantiæ, vera est, & communiter recepta. Docuit eam Avicenna 5. Metaphysicæ capite quarto, ubi dicit, quidditatem rei naturalis esse ex compositione materiæ & formæ, & eam ubique docet Divus Thomas, præsertim prima parte questione septuagesima quinta, articulo quarto, & primo contra Gentes capite vigesimo primo, & libro secundo c. octuagesimo primo de ente & essentia capite 2. ubi Caietanus questione 4. Capreolus in 4. distinctione 44. questione 1. articulo 1. Scotus in 2. distinctione 22. questione vnic. & 7. Metaphysicæ questione 16. Egid. 7. Metaph. questione 1. & alii ibidem. Sumiturque ex Aristotele lib. 2. Physic. cap. 1. ubi tam materiam quam formam dicit esse naturam rerum naturalium, in re autem idem est natura quod essentia, ut supra dictum est, quamvis Erymologia nominis sit diversa. Vnde non satis sibi constat Auerroes cum 7. Metaph. textu 27. faceret, naturam, quam habent species in rebus generalibus, esse quid compositum ex materia & forma, quod est verum de natura integra seu totali. Sunt etiam alia testimonia Aristotelis & aliorum gravium authorum, quæ statim afferemus. Ut vero ratione hanc sententiam probemus, paulatim procedere oportet per nonnullas propositiones.

Questionis resolutio.

Dico ergo primo: Materialis substantia completa, sicut est vere ac per se una: ita unam habet quidditatem.